

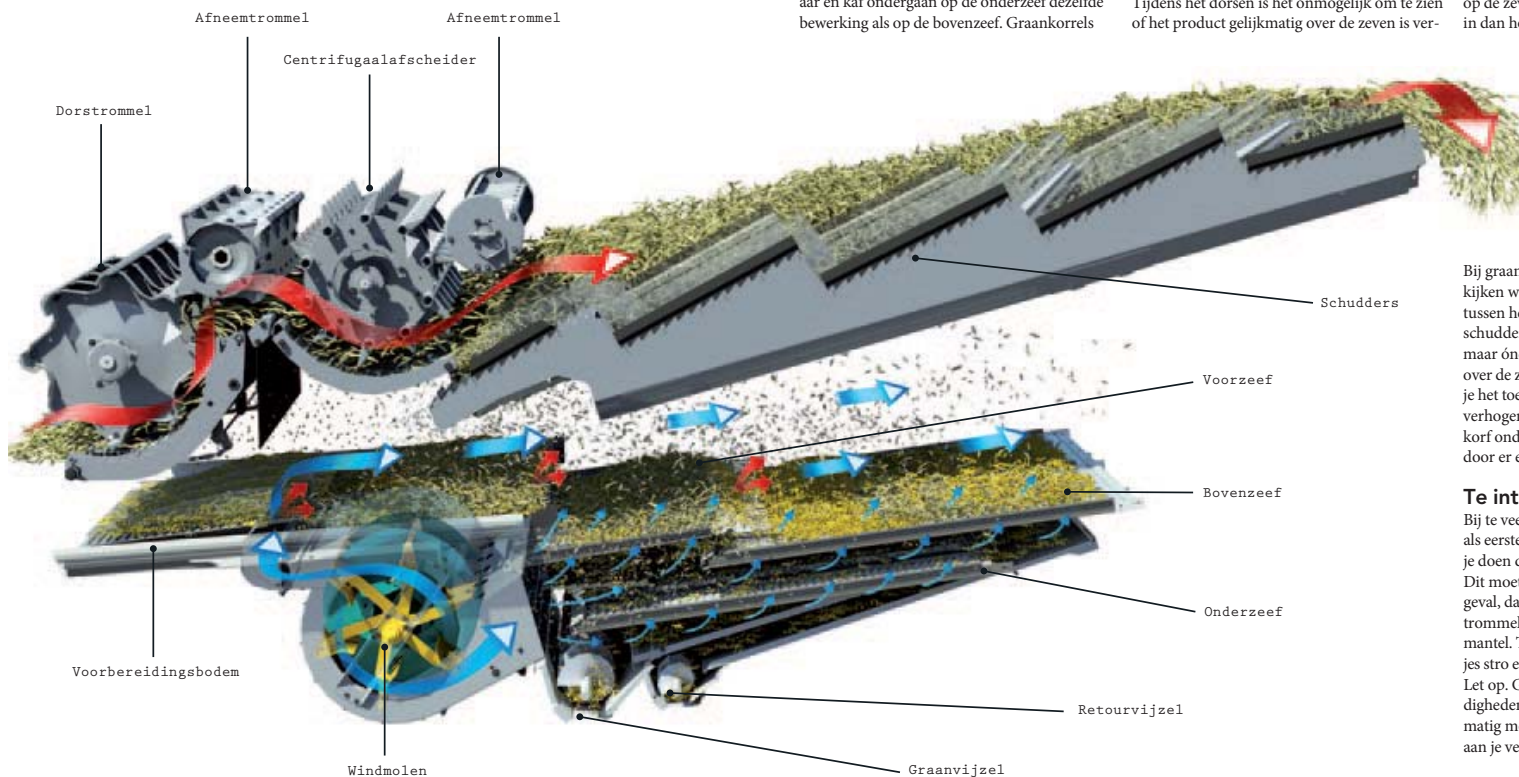
Schoon dorsen

Behalve dat de maaidorser de korrels uit de aren haalt, moet de machine het gedorste graan ook schonen. Voor dat doel zijn de schudders en de zeefkast ontworpen. Maar hoe gaat dat eigenlijk in zijn werk?

Het maabord van de maaidorser knipt het gewas af en de vijzel en de invoerketting zorgen ervoor dat het bij de dorstrommel terecht komt. De slaglijsten van de dorstrommel wrijven samen met de dorsmantel de korrels uit de aren. Een deel van de graankorrels valt door de dorsmantel op de voorbereidingsbodem, terwijl een ander deel nog tussen het stro zit. Dit deel komt via de afneemtrommel en de centrifugaalafscheider (die ook nog een deel van de korrels uit het stro slingert) op de schudders terecht. De schudders werpen het materiaal omhoog en naar achteren, waardoor de korrels uit het stro vallen en via de bodemplaat van de schudders op de voorbereidingsbodem vallen. Het uitgedorste stro valt op het zwad of op de strohakselaar.

De zeefkast maakt een schuddende beweging

Behalve korrels komen ook kaf en kleine stukjes aar en stro op de voorbereidingsbodem terecht. Zowel de voorbereidingsbodem als voorzeef die erachter zit, maken een schuddende beweging waardoor het pakket van graankorrels, kaf en stukjes aar en stro naar achteren wordt geschud. Aan het eind van de voorzeef valt het materiaal op de bovenzeef. De windmolen blaast een deel van zijn lucht door de voorbereidingsbodem over de voorzeef. Een ander deel van de luchtstroom gaat

door de zeven. De eerste luchtstroom blaast een deel van de lichte delen (kaf) over de zeven naar achteren, de maaidorser uit. De gehele zeefkast maakt een schuddende beweging, waardoor het pakket van graankorrels, stukjes aar en stro omhoog wordt geworpen. Door de luchtstroom door de zeven, daalt het pakket langzamer dan de beweging van de zeefkast. Gevolg is dat het pakket uit elkaar wordt geschud, waardoor de luchtstroom meer grip krijgt op de lichte delen. Deze deeltjes worden de maaidorser uitgeblazen. Graankorrels, hele kleine stukjes stro en kaf vallen door de bovenzeef en komen op de onderzeef terecht. De delen die niet door de bovenzeef afgeschud en komen op het veld terecht. De graankorrels met de hele kleine stukjes stro, aar en kaf ondergaan op de onderzeef dezelfde bewerking als op de bovenzeef. Graankorrels

die door de onderzeef vallen komen via de graanelevator in de graantank terecht. De stukjes stro en aar die niet door de onderzeef vallen, komen in de retourvijzel terecht. Bij kleinere maaidorsers wordt het retourgraan weer bij de dorstrommel afgeleverd voor een nieuwe bewerking. Bij grotere maaidorsers is vaak een dorsrotor in de retourvijzel geplaatst die de stukjes aar nadorst en weer aflevert op de voorbereidingsbodem.

Noodstop

Een maaidorser heeft veel afstel mogelijkheden om een schoon en mooi product in de graantank te krijgen. Maar sommige afstellingen hebben ook weer invloed op andere instellingen. Verander je iets, zonder dat dit het gewenste effect heeft, zet deze afstelling dan eerst terug voordat je een andere afstelling gaat wijzigen. Tijdens het dorsen is het onmogelijk om te zien of het product gelijkmatig over de zeven is ver-

deeld. Daarom kun je bij sommige maaidorsers een noodstop maken, waarbij de hele machine meteen stilstaat en dus niet leegdraait. Je kunt dan in de machine kruipen om te zien hoe het pakket over de voorbereidingsbodem en de zeefkast is verdeeld. Bij een goede verdeling heeft het pakket op de voorbereidingsbodem over de gehele breedte een gelijkmatige dikte van 5 tot 7 cm. Is dat pakket te dun of is de verdeling niet ideaal, probeer dan wat sneller te rijden. Is dit niet mogelijk, verlaag dan het toerental van de windmolen. Kijk ook naar de verdeling op de bovenzeef. Ideaal is dat er op het eerste derde deel veel graankorrels liggen en op het tweede deel graankorrels, kaf en korte stukjes stro. Op het laatste derde deel van bovenzeef liggen idealiter alleen nog maar stukjes aar, stro en kaf. Je kunt dit controleren door in het product op de zeven te wrijven. Zitten hier nog korrels in dan hoor je deze op de onderzeef vallen.

Bij graanverliezen op het veld moet je goed kijken waar de graankorrels liggen. Liggeren ze tussen het stro dan gaat het om verliezen over de schudders. Liggeren de graankorrels in het zwad, maar onder het stro dan komen de verliezen over de zeven. Bij verliezen over de schudders kun je het toerental van de centrifugaalafscheider verhogen of de opening in het eerste deel van de korf onder de centrifugaalafscheider vergroten door er enkele draden uit te verwijderen.

Te intensief dorsen

Bij te veel verliezen over de zeven, controleer je als eerste de opening in de onderzeef. Dit kun je doen door graan op de onderzeef te gooien. Dit moet er allemaal doorheen vallen. Is dat het geval, dan verlaag je toerental van de dorstrommel en vergroot je de afstand van de dorsmantel. Te intensief dorsen leidt tot meer stukjes stro en daardoor overbelasting van de zeven. Let op. Gedurende de dag kunnen de omstandigheden veranderen. Dit betekent dat je regelmatig moet controleren of het resultaat nog aan je verwachtingen voldoet. ◀